పాపం

బి.యస్.యన్. మూర్తి

ఇచ్చేస్తానని ప్రామిస్ చేశాను. ప్రసాదుతో ఇవాళ కాకపోతే రేపయినా పని వుంటుంది. 'వస్తానులే' అని చెప్పి సుబ్బారావుని పంపించాను మళ్ళీ ఈ వూరు వస్తే సుబ్బారావే నాకు గతి-తిరగడానికి. అసలు నా పాపం వాడితో నేను ఏ విధంగా మాట్లాడినా నేనంటే తగని అభిమానం. చిన్నప్పటి నుండీ అంతే.

''ఏమోయ్! దారితప్పి వచ్చినట్టున్నావ్!'' కరణంగారి కేకకు ఉలిక్కిపడ్డాను. చిరునవ్వునవ్వి వూరుకున్నాను. మాటలు మొదలెడితే ఆపేరకంకాదు ఆయన. ఆలోచిస్తూ నడుస్తూ ఇల్లు చేరాను. నాన్న అరగుమీద కూర్చొని ఎవరితోనో మాట్లాడుతూ, ''ఏమోయ్! నీ కుమార రత్నం వచ్చాడు'' అని ఓ పొలికేక పెట్టాడు.

మా అమ్మ ఇచ్చిన కాఫీ తాగి ఆవిడ పెళ్ళి సంబంధాలు గొడవ మొదలుపెట్టక పూర్వమే పొడి పొడిగా మాట్లాడి త్వరగా బయట పడ్డాను.

నే వెళ్ళేప్పటికి సుబ్బారావు అప్పుడె వాళ్ళ ఇంట్లో నుంచి బయటకు వస్తున్నాడు. అమాంతం నన్ను కౌగిలించుకున్నాడు. కాఫీ తాగొచ్చానన్నా వినిపించుకోకుండా మళ్ళీ తాగితేగాని వదల్లేదు. ఇద్దరం మెల్లిగా నడుస్తూ రావిచెట్టు దగ్గరకి చేరాము. ''ఏమిటిరా? ఇట్లా ఎంతకాలం వుంటావు? పెళ్ళెప్పుడు?'' అన్నాడు.

'అబ్బబ్బ! వీడు మొదలు పెట్టాడేమిటి? ఇంటి దగ్గర వాళ్ళను వదిలించుకుని వస్తే' అనుకున్నాను. నా చిరాకును గమనించినట్టు వాడు రాజకీయాలు మొదలు పెట్టాడు. ''ఆ మాజీ ప్రెసిడెంటుకూ ఈ కరణానికీ పడదు, ఎప్పుడు కీచులాటే! మొన్ని మధ్య 'పురావస్తు పరిశోధనా శాఖ' వాళ్ళు వచ్చి త్రవ్వకాలు సాగిస్తున్నారా! వాళ్ళకి బస ఎక్కడ ఏర్పాటు చేయాలి అన్న విషయం పై కొట్టుకున్నంతపని చేశారంటే నమ్ము...'' ఏదేదో చెప్పుకొని పోతున్నాడు. అప్పుడు కాని నా దృష్టి ఫర్లాంగుదూరంలో త్రవ్వి పోసిన మట్టి గుట్టలూ, గోతులు మీదికి పోలేదు.

ముందు అక్కడికి వెళ్ళి చూద్దామని ఆ ప్రదేశానికి దారితీశాను. చిన్న చిన్న రాళ్ళూ రప్పలతో ఆ ప్రదేశం అంతా నిండి వుంది. సూర్యుడు అప్పుడే అస్తమిస్తున్నాడు. మన దేశంలో అనేకచోట్ల ఈ రకమైన త్రవ్వకాలు సాగిస్తే చరిత్ర గర్భంలో దాగిన అనేక రహస్యాలు బయట పడవచ్చు. చాలా పురాతన కాలంలోనే మన దేశంలో వెల్లివిరిసిన మన నాగరికతను ప్రపంచానికి వెల్లడించవచ్చు నిత్య దారిద్ర్యం తాండవిస్తున్న మనదేశం ఒకప్పుడు రత్నగర్భని చాటవచ్చు.

ఈ ఆలోచనలతో సుబ్బారావు ఏంచేస్తున్నాడో నేను గమనించలేదు. తీరా చప్పుడయ్యేటప్పటికి అటుచూస్తే సుబ్బారావు ఒక గోతిలో దిగి నలుచదరముగా ఉన్న ఒక రాతి పలకను శక్తి అంతా వుపయోగించి కదిలిస్తున్నాడు. బహుశ ఆరోజుకు అంత వరకూ త్రవ్వినట్లున్నారు. నేనూ వెళ్ళి సుబ్బారావుకు సాయపడ్డాను. అతి కష్టం మీద దాన్ని తొలగించాము. దాని అడుగు భాగాన గుండ్రని ఆకారంలో ఒక కుండ లాటిది పూడ్చినట్లు కనిపించింది. గబ, గబా చుట్టూ వున్న మట్టిని తొలగించి ఆ కుండను బయటకు తీశాము. అది మట్టి కుండైనా బాగా గట్టిగానే వుంది. దాని పై భాగాన పేరుకొని పోయిన మట్టి అదీ దులిపి చూడగా దానినిండా దుమ్ము కొట్టుకొని పోయిన నాణాలు కనపడ్డాయి. ఒక నాణాన్ని తీసి దుమ్ము బాగా దులిపి చూశాము. పసుపు పచ్చగా వుంది. 'బంగారపువి కాదు కదా!' నావళ్ళు ఒక్కసారి జలదరించింది! సుబ్బారావు కళ్ళు మెరుస్తూ వుండడం గమనించాను. 'సుబ్బారావుకు సగ భాగం ఇవ్వకుండా సొంతం నేనే తీసుకుంటే'. సుబ్బారావును మస్కా కొట్టడం చాలా తేలిక! అనిపించింది.

''ఒరేయ్! వీటిని మనం ఇక్కడ త్రవ్వకాలు చేస్తున్న వారికి ఇవ్వటం కంటే పట్నంలోని పెద్ద ఆఫీసర్లకు ఇస్తే మనకు పేరు ప్రతిష్ఠలు వస్తాయి. నేను రేపే వెళ్తాను'' నా గొంతు నాకే వికృతంగా వినిపించింది. నేనేనా మాట్లాడుతున్నది? నా మీద నాకే అసహ్యమనిపించింది. ''ఇవి బంగారపువిలాగ వున్నాయిరా? ఎవరికి తెలుస్తుంది మనకు ఇవి దొరికినట్టు? చెరి సగం తీసుకుంటే పోలే?'' ఆ క్షణంలో సుబ్బారావు నాకు పెద్ద విలన్‌లాగ కనిపించాడు.

''ఇవి బంగారపువైనా ఏదైనా లోహపువైనా ప్రభుత్వం వారికి అందజేయటం బాధ్యత కలిగిన పౌరుని కర్తవ్యం. అంతగా అయితే ప్రభుత్వము వారిచ్చే బహుమతినే చెరిసగం తీసుకుందాం? మర్చేపోయాను నీకు చెప్పటం. నీ బావికి లోన్ శాంక్షను అయింది. ఒక వారంలో డబ్బు కూడా వస్తుంది'' మాట మార్చాను.

'ఈ నాణాలు రెండు మూడు వందలన్నా వుంటాయి. ఎట్లా లేదన్నా వీటి ఖరీదు రెండు మూడు లక్షలు వుంటుంది. ఏం వ్యాపారం పెట్టుకుందాం? అసలు నాకు చిన్నప్పటినుండి వ్యాపారం మీదనే దృష్టి.

సుదీర్ఘ అంతరిక్ష యాత్ర తర్వాత వ్యోమగాములు

రష్యన్ వ్యోమగాములు వ్లాదిమిర్ ల్యాఖోవ్, వాలెరీ ర్యూమిన్‌లు సుదీర్ఘ కాలం అంతరిక్షంలో గడిపి భూమికి దిగి వచ్చిన పిమ్మట మూడవనాడు భూమి వాతావరణానికి అలవాటు పడడానికి అవసరమైన పనులు చేస్తూ వున్నారు. వ్లాదిమిర్ ల్యాఖోవ్ ఒక హాలులో పది నిమిషాలు పాటు వ్యాయామం చేశారు. వాలెరీ ర్యూమిన్ ఒక పార్కులో కాళ్ళూ చేతులూ కదుపుతూ పది నిమిషాల పాటు నడిచారు.

వ్యోమగాములు కాలి పిక్క కండరాలు బాగా లావెక్కాయని డాక్టర్లు గమనించారు. వారి శారీరక పరిస్థితి కంటె మనో పరిస్థితి భిన్నంగ వుంది. వారు తమ యాత్రా విశేషాలను గురించి అంతరిక్ష అనుభవాల గురించీ ప్రజానీకంలో ముచ్చటించాలని తహతహ లాడుతున్నారు. అంతరిక్షంలో తమకు భావోద్విగ్నత కలిగించిన క్షణాలు తమను అంతరిక్షంలోకి ప్రయోగించటం, రవాణా నౌకల రాక పోకలు, తాము భూమికి దిగడమూనని వ్యోమగాములు చెప్పారు.

విధవ ఉద్యోగాలు, ఎంతకాలం సంపాదిస్తే లక్షరూపాయలు వస్తాయి?!' ఆలోచనలు అంతులేకుండా వస్తున్నాయి.

ఈ ఆలోచనల్లో ప్రపంచాన్ని మరచి సుబ్బారావుని గమనించలేదు. వాడి లో పూర్తిగా మార్పు వచ్చింది. కళ్ళు బయటకు వచ్చాయి. చేతిక్కిన సిరి జారిపోతున్నప్పుడు కలిగే తెగింపు, ధైర్యము వాడిలో కనపడుతున్నాయి. వాడి ప్రవర్తన నాలో కొత్తగా భయాన్ని, కలవరపాటును కలిగించింది. సుబ్బారావుకు అది వదులుకోవటం నా పొరపాటే! ఆ మాటకొస్తే అంతటి నిజాన్ని ఎవరుపుడు వివరుంటారు?

కనీసం ఇప్పుడైనా వీడిని జాగ్రత్తగా పట్టుకొని రావాలి. వీడికి నా పట్ల అనుమానం రాకుండా పట్నానికి తీసుకొని వెళ్ళి అక్కడ టోలా కొట్టించవచ్చు.

"సుబ్బారావ్! నువ్వు నా మాటలకు బాధపడుతున్నట్లు కనపడుతున్నావే? నిన్ను బాధ పెట్టటానికి కాదు నేను ప్రభుత్వానికి అందచేద్దామని చెప్పింది. నాధ్యతగా నా కర్తవ్యాన్ని మాత్రమే నేను నీకు గుర్తు చేశాను. అయినా ఈ కాలంలో ఎవరు మాత్రం ఖచ్చితంగా ఉంటున్నారు? అయితే ఒక పనిచేద్దాం. ఈ నాణాలపై ఏ రకమైన లిపి గానీ, చిత్రాలు గానీ లేవు. పైగా ఇవి కొంచు పరిమాణంలో ఉన్నా

ప్రాప్తం

బంగారము వుండవలసిన బరువు లేవు. ఏదో నాక లోహంతో చేసిన మిశ్రమ లోహము వలె వుంది! ముందు మనము పట్నంవెళ్ళి, వీటిని పరీక్ష చేయించి, బంగారము అంటే చెరిసగం తీసుకుందాము. మాకదారు లోహాలు అయితే ప్రభుత్వము వారికి అందచేద్దాము" అన్నాను.

సుబ్బారావు మొహంలో మళ్ళీ కళా కాంతులు చూసి సంతృప్తి పొందాను. మర్నాడు సాయంత్రం బయలుదేరుదామని నిర్ణయించుకున్నాము. నాణాలను సుబ్బారావు పై కండువాలో మూట కట్టాడు జాగ్రత్తగా. కుండని దూరంగా తీసుకొని వెళ్ళి పగలకొట్టాము ఇక్కడ ఎవరికీ అనుమానం రాకుండా. ఆ మూటని నా బ్రీఫ్ కేసులో పెట్టి మా యింట్లో ఇనపెట్టెలో, భద్రపరిచాము.

* * *

మర్నాడు రాత్రి మా రూములో నిద్ర పట్టలేదు. ఆరోజు సాయంత్రం బయలుదేరుతుంటే అమ్మ ఒకటేగోల, అప్పుడే వెళ్తున్నావేమిటి అని. రైలు రెండు గంటలు లేటు. పట్నం చేరేటప్పటికి రాత్రి తొమ్మిది గంటలైంది. భోంచేసుకుని రూము చేరాము. ఏ వ్యాపారం పెట్టుకుందామో ఇంకా నిర్ణయించుకోలేదు ఈ మధ్యనగా బ్యాంకు వాళ్ళు చేపలు పట్టే ఒ లర్ేక అప్పు ఇచ్చారు. ఉద్యోగంలో చేరక పూర్వమే ట్రాన్సిర్ కొందామంటే సెక్యూరిటీ లేక ఆ ప్రయత్నం మానుకున్నాను ఇప్పుడు క్యాష్ పెట్టి కొనచ్చు మరేపోయాను. రేపు ఉదయం మాట ఏమిటి? ముఖ్యంగా శేర్ చమన్‌లాల్‌తో మాట్లాడాలి శేర్ మా బ్యాంకు కష్టమరు. నవ్వుతూ మాట్లాడుతాడు. పెద్ద బంగారపు కొట్టుంది ఊళ్ళో. వ్యాగ్లర్ అని పేరు కూడా వుంది నా వ్యవహారం ముందుగా చెప్పిరావాలి.

సుబ్బారావు అమాయకంగా నిద్రపోతున్నాడు. 'అయినా వాడి సగభాగం వాడికిస్తే నాకు కనీసం ఒక లక్షరూపాయలు వస్తాయి కదా! వాడిని మోసం చేయటం ఎందుకు?' నామీద నాకే కోపం వచ్చింది. 'వాడికి భాగం ఇవ్వకపోతే వచ్చేది రెండు లక్షలు. రెండు లక్షలతో వ్యాపారంచేస్తే పది లక్షలు రెండు సంవత్సరాల్లో సంపాదిస్తాననే నమ్మకం నాకు వున్నది. అప్పుడు వాడికి రెండు లక్షలు ఇస్తే సరి. వాడి భాగము వాడికి ఇచ్చినట్లే కాకుండా రెట్టింపు ఇచ్చినట్లు అవుతుంది. వాడికా వ్యాపారదక్షత లేదు.' ఆ ఆలోచన రాగానే వాడిని మోసం చేస్తున్నాననే గిల్టీ ఫీలింగు పోయింది. స్నేహితునిగా నా కర్తవ్యాన్ని నేను నిర్వర్తిస్తున్నట్లు ఆత్మ విశ్వాసం వచ్చింది.

ఇట్టేన తెల్లవారింది. కాఫీలు ముగించిన తరువాత మా ఏజెంట్ వద్దకు వెళ్ళి శలవ పెట్టి వస్తానని చెప్పి చమన్‌లాల్‌తో మాట్లాడి వచ్చాను.

సుబ్బారావుని రిక్షాను ఊళ్ళోవున్న పెద్ద బంగారపు కొట్టుకు మాట్లాడమని చెప్పాను. నాకు తెలుసు ఆ ఊళ్ళో ఏ రిక్షా వాడయినా చమన్‌లాల్ షాపుకు తీసుకొని వెళ్తాడని. అంతకు ముందు మెమిద్దరం కలిపి మూటలో నుండి తీసికొచ్చిన ఒక నాణెము చమన్‌లాల్‌కి ఇచ్చి "దీని ఖరీదు కట్టండి శేఠ్" అన్నాడు సుబ్బారావు. చమన్‌లాల్ దాన్ని రక రకాలు పరీక్ష చేశాడు. పలకమీద రాశాడు, యాసిడ్‌వేసి చూశాడు, నొక్కాడు, చివరికి పెదిమ విరిచాడు. సుబ్బారావు వంక తిరిగి "మీకు ఎక్కడ దొరికింది, బాబూ, ఇది. ఇది వస్తుగావున్నా

బంగారము కాదు. దీంటో మాటికి ఒక శాతము మాత్రం బంగారము వుంటుంది. విగతాది చౌకబార్ సేహలు. దీని ఖరీదు ఐదురూపాయలు వుంటుంది" చమన్‌లాల్ ఆ నాణాన్ని తిరిగి మాకు ఇచ్చేదన్న సంగతి నేను గ్రహించలేదు. అదే జరిగితే కథ ఇంకొక రకంగా మలుపు తిరిగి వుండేదేమో!

సుబ్బారావు నేను వూహించిన విధంగానే చాలా బాధపడ్డాడు. నన్ను కష్టపెట్టి ఎందుకు విచారించాడు! వెంటనే రైలుకు టైమైందని బయలుదేరాడు. భోజనం చేసి వెళ్ళమన్నా వినిపించుకోకుండా. నా పట్టుదలమీద టిఫిన్ చేసి వెళ్ళాడు.

"నువ్వు అందజేయరా ఆ నాణాన్ని ప్రభుత్వము వారికి ఇంకొక వారములో మళ్ళీ వస్తానురా నా బాకీకి డబ్బు సిద్ధంగా వుంచు!" సుబ్బారావు గొంతు జీరపోయింది బాధతో వాడిభాగమైన లక్షరూపాయలతో వాడి ఆలోచన ఏమిటో! వాడి రైలెక్కించి తిరిగి నేను శేఠ్ షాపుకు వెళ్ళాను.

ఆ రోజు ఉదయాన చమన్‌లాల్‌తో చాలా జాగ్రత్తగా మాట్లాడాను చమన్‌లాల్ ఆరితేరిన వ్యాపారస్తుడు అని నాకు బాగా తెలుసు. వాడూ, సుబ్బారావుకు ఆ నాణెము దొరికిందని షాపు తెరవగానే వచ్చామనీ, అది బంగారపుది కాదని చెప్పమనీ అడిగాను. "ఇంకెవిందేలు దొరికాయా సార్!" అని శేఠ్ అడిగినప్పుడు; అతని కళ్ళ వెనుకగల ఆశను, ఆసక్తిని పూర్తిగా గ్రహించాను అప్పుడే శేఠ్‌కు యదార్థాన్ని చెప్పటం అవివేకమని, ఒక్క నాణెమే దొరికిందని గట్టిగా చెప్పి శేఠ్‌ని నమ్మించాము.

నేను మళ్ళీ తిరిగి చమన్‌లాల్ షాపుకు వెళ్ళినపుడు శేఠ్ ఎవరితోనో ఫోనులో మాట్లాడుతున్నాడు. చాపిగ్గా కూచున్నాను. నాణెము విలువ వెయ్యి రూపాయలయినా ఉంటుందని నేను వూహించాను. శేఠ్ కనీసం తొమ్మిది వందల చొప్పున ఇస్తాడని నా ఆశ శేఠ్ ఫోనులో మాట్లాడటం పూర్తి చేశాడు. చెప్పలరిక్కించాను ఏం చెప్తాడో అని. "అది నిజంగానే మిశ్రమ లోహమే సార్! నిజంగా దాని విలువ ఐదు రూపాయలే!" తల తిరిగి పోయింది నాకు.

శేఠ్ ఏంమాట్లాడుతున్నాడో వినేస్థితిలో లేను నా వ్యాపారం నా ఆలోచనలు అంతా ఇట్లా పేకమేడలుగా కూలుతుంటే ... "ఏమిటిసార్! అలా అయిపోతున్నారు బాబూ! కూల్‌డ్రింక్ పట్టుకొని రా! ఏమిసార్! ఇంకా ఏమన్నా ఉన్నాయా? అటువంటి నాణాలు?" అన్నాడు. ఇంకా నా నిజాన్ని శేఠ్‌కి చెప్పినట్టయితే, శేఠ్ నాకేమన్నా సహాయపడి ఉండేవాడేమో! అయినా శేఠ్‌ని నమ్మి ఇంకొకడివద్ద చూపించుకోకపోవడం నేను చేసిన పెద్ద తప్పు కూల్‌డ్రింక్ తాగి రూముకు వచ్చి పడ్డాను.

నాకు పిచ్చి ఎక్కుతోంది, అంతా తలుచుకుంటే! జిప్ బ్యాగు మళ్ళీ తెరచి చూచాను. పచ్చటి నాణాలు వెక్కిరిస్తూ కనపడ్డాయి. నా మనసంతా నిరాశ నిండింది. ఇంతలో తలుపుచప్పుడైంది. తీసి చూశాను. సుబ్బారావు ప్రత్యక్షం "వెధవరైలు రోజూ గంట ఆలస్యంగా బయలుదేరేది. ఈరోజు కరెక్టుగా బయలుదేరి వెళ్ళింది. మళ్ళీ సాయంత్రం దాకా... ఏమిటా! అలా అయిపోయావు! నాకు ధైర్యంచెప్పి ఏదో బంగారం అనుకున్నాం అవి కాలేదు! ప్రభుత్వానికి ఇచ్చేద్దాం. అసలు అవి మనవి కాదు కదా! మన సొంతంవి పోయినట్టు బాధపడతావేంటి?" వాడి అమాయకత్వానికి నాకు జాలి వేసింది. నన్ను పూర్తిగా నమ్మాడు. సరేనాని, న్యాయంగా అవి వీటివి. విడిచేతనే ప్రభుత్వానికి అవి ఇప్పిస్తే నాకు కొంచమైనా తృప్తి. ఏదైనా బహుమతి ఇస్తే అది వీడికే దక్కాలి. స్నేహభావం నాలో పరవళ్ళు తొక్కుతూంది.

సుబ్బారావును వెంట తీసుకొని సరాసరి ఆర్కియాలజీ డిపార్టుమెంటు డైరెక్టరు వద్దకు వెళ్ళి, అన్నీ వివరించి సుబ్బారావుకు ఏవిధంగా ఆ నాణాలు దొరికాయో చెప్పాను.

ఆయన 'ఒక్క నిమిషం' అంటూ ఒక నాణాన్ని తీసుకొని, వారి అసిస్టెంటును పిలిచి నాణాన్ని రసాయనిక పరీక్ష చేయమని ఆదేశించారు

ఆ నాణాలను తీసుకొని వచ్చి ప్రభుత్వానికి అందజేసినందుకు సత్యసంధుడైన సుబ్బారావును ఆయన ఎంతో కొనియాడారు

"గోల్డ్ సార్! ప్యూర్ గోల్డ్!" అని అసిస్టెంటు దూసుకొనవచ్చి నాణాన్ని టేబుల్ మీద వుంచారు.

నా కాళ్ళు, చేతులు సడలబడ్డాయి. డైరెక్టరు గారి పొగడ్తలు నా చెవికి ఎక్కలేదు సుబ్బారావు నిస్సహాయుడైనాడు. తరువాత ఏర్పాటు చేసిన సన్మాన సభలో సుబ్బారావుకు పదివేల రూపాయల చెక్ అందజేసినా నేను బాధపడలేదు. అవును! అది దక్కవలసినవాడికే దక్కింది అన్న సంతృప్తి నా హృదయాన్ని ఆవరించింది.